

[J. Oskar Andersen.]

fattelse“, staaar der paa Side 4 i dette Særtryk. „Det er den Opfattelse, Socialdemokratiet deler, at saa længe vi har en Folkekirke, er den danske Regering og Rigsdag det eneste frivillige Styre, fordi de aldrig har følt eller vil føle nogen som helst Lyst eller noget Kald til at blande sig i Trosørgsmaal.“

Man kan selvfølgelig, og det vil Ordføreren sikkert gøre, sige: Ja, det er, naar der er Tale om, hvad der maa ske, saa længe vi har en Statskirke. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at der gentagne Gange i denne Tale netop bruges samme Udtryk om dette: at vi skal gennemføre ved Statslovgivning disse forskellige Frihedsrørelser, og at denne Folkekirke skal blive saa frisdiget, saa rummelig og taalsom som muligt og gennem en stykkevis Frihedslovgivning paa kirkeligt og borgerligt Omraade føre Udviklingen videre. Ja, den ærede Ordfører for det radikale Parti nikker, og det forstaar jeg saa overmaade godt.

Naar vi fra kirkelig Side henvendte os til de politiske Partier her i Rigsdagen for at finde Forstaaelse for et andet Standpunkt, hænger det sammen med det Røre, der fremkom ved Arboe-Rasmussen-Sagen, og det dermed indledede Forsøg paa at skabe Kirken om til en borgerlig Indretning med Lærefrihed og Præstefrihed. Fra kirkelig Side sagde vi da: dette vil betyde en Sprængning, vi vil derfor nu gøre et sidste Forsøg paa at holde det sammen, som aandeligt talt vil holde sammen; vi gaar gerne ind paa at betragte det pekuniære Spørgsmaal og alt, hvad der hænger sammen dermed, som ganske underordnet, hvis man vil give os, der ønsker at staa paa Folkekirken Grundlag, det evangelisk-lutherske Grundlag, Sikkerhed for, at dette Grundlag ikke skal forandres, saaledes at Folkekirken bliver en borgerlig Indretning; men i modsat Fald maa vi gaa.

Det var Standpunktet, og det var der en kirkelig Bevægelse bagved, og den kommer man ikke udenom, for den har vokset sig stærk, saa stærk, at den omsider har fundet Ordlyd her paa Rigsdagen, saa det har faaet Betydning ved forskellige Afgørelser. Jeg tror, man kan sige, at den fik betydelig Indflydelse ved Afgørelsen af de J. C. Christensenske Kirkelove.

Derfor forstaar jeg meget vel, at den ærede Ordfører for Venstre ud fra sin Opfattelse af de J. C. Christensenske Kirkelove beklager den Lov, som i Virkeligheden gav hele Lovgivningskomplekset dets Karakter, hvilket ogsaa blev indrømmet

netop fra socialdemokratisk Side, idet jeg minder om baade Forelæggelsestalen i 1925 vedrørende dette Lovforslag om Nedsættelse af et Udvalg og den ledende Artikel, som vistnok den nuværende Ordfører for Socialdemokratiet vil erindre, og som stod i „Social-Demokraten“ samme Dag, som Lovforslaget blev forelagt; i denne Artikel heddet det: Gennemførelsen af de J. C. Christensenske Kirkelove med Loven om Bispevalg er det, som endelig har slaet fast, at den Grundtvigske Kirkepolitik er dødsdømt.

Det var en Erkendelse af Realiteterne, og det var Erkendelsen af det, som der var arbejdet paa her paa Rigsdagen fra vort Partis Side, idet jeg erindrer om, at jeg straks i min første Tale her i Tinget foreslog Nedsættelse af et saadant Udvalg, for at vi kunde komme til et Resultat. Den Gang var der Tavshed, Tavshed ogsaa fra det socialdemokratiske Parti. Saa kom der ganske vist Forslag om et saadant Udvalg, men vel at mærke for at standse de J. C. Christensenske Kirkelove, det var Betingelsen, og den Gang sagde vi selvfølgelig nej.

Ved J. C. Christensens Kirkelove er det omsider blevet klart, hvordan Situationen er herhjemme. Derfor siger vi fra vor Side — som forstaar kirkelig Frihed saadan, som man forstaar det alle andre Steder undtagen her i Kongeriget Danmark paa Grund af den mærkværdige Tradition, der er lavet indenfor Højskolen og det grundtvigske Parti —, at det maa overlades til Kirken at bestemme, hvordan de indre kirkelige Forhold skal være, og at man saa skal søge at skaffe Frihed for dem, der ønsker at staa sammen, til at staa sammen. Derfor er vi villige til at gaa med til alle de kirkelige Frihedslove, der kan give Mindretal Beskyttelse til selv at danne sig de Samfund, som de har Lyst til, men vi vil ikke være med til ved Statstvang at snylte ind paa de Samfund, der ønsker en bestemt Bekendelse og Tro, nogle Folk, som vi ikke kan anerkende som kristne Brødre. Deri ligger Forskellen.

Naar jeg derefter vender mig til det foreliggende Lovforslag, maa jeg sige, at der er Grund til at forbavse sig over den Modstand, som det har mødt. Man stiller sig dog som Regel paa Rigsdagen venligt, naar der fra flere Sider ønskes nedsat et Udvalg til Undersøgelse af et af Tidens brændende Spørgsmaal; men i dette Tilfælde er der rejst en energisk Modstand fra to Partiers Side.

Jeg forstaar saa overmaade godt, at